

HS 9.3.2004

Ulosottolaki huomioi ihmisoikeudet

► Erkki O. Auranen kirjoitti ulosotosta (HS 8.3.). Yli-velkaantuneiden asema onkin tärkeä yhteiskunnallinen kysymys, mutta valitettavasti kirjoitus sisälsi virheellisiä tietoja ulosottojärjestelmästä.

Ulosottomiehen tehtävänä on lain mukaisesti periä suoritusta ulosottoa hakeneelle velkojalle, mikäli velallisella on ulosmittauskelpoista varallisuutta. Ulosottomies ei ole velallisen tai velkojan vastapuoli tai asiamies, vaan puolueeton lainkäyttöviranomainen, jota koskee asianmukaisuuden vaatimus.

Yksityisoikeudellisissa asioissa ulosottomies panee täytäntöön tuomioistuimen antaman tuomion, jossa velallinen on velvoitettu maksamaan velkansa velkojalle.

Ei ole mieltä järjestää oikeudenkäyntejä, ellei niiden tulosta kyetä panemaan täytäntöön.

Myös Euroopan ihmisoikeussopimus edellyttää riittävän tehokasta täytäntöönpanoa. Kysymys on myös velkojan, esimerkiksi velallisen velan maksaneen takaajan, perus- ja ihmisoikeuksista.

Kirjoituksessa kritisoidaan ulosottolain säännöstä, jossa mahdollistetaan keinotekoisien varallisuusjärjestelyjen si-vuuttaminen.

Säännös ilmentää periaatetta, jonka mukaan kukaan ei saa käyttää oikeuksiaan väärin. Velallisella ei ole lupa järjestellä omistusoikeutta vapaasti velkojien vahingoksi.

Säännöstä on sovellettu muun muassa veroparatiisiyhtiöihin silloin, kun ne esiintyvät muodollisina omistajina, eräänlaisina kulisseinä. Säännöstä on sovellettu myös muihin todellisuutta vastaamattomiin järjestelyihin.

Epätietoisuutta on alkuvai-

heessa eräin osin ilmennyt liittyen siihen, minkälaisia tilanteita säännös koskee. Kun saadaan lisää oikeuskäytäntöä, myös varmuus säännöksen soveltamisalasta paranee.

Ulosottolaissa kielletään sivulliselle kuuluvan omaisuuden ulosmittaus. Jos velallisella on esimerkiksi käyttöoikeus toisen pankkitiliin, tilittä saadaan ulosmitata vain velalliselle itselleen kuuluvia varoja.

Ulosottolain uudistuksessa velallisten oikeusturvaa on monin tavoin parannettu.

Lisäksi ulosottomiehen päätöksistä saadaan valittaa käräjäoikeuteen. Tuomari voi ulosottoasioissa tutkia valituksen laajemmin kuin mihin velallinen on osannut vedota.

Ulosottomenettely ei ole rikoksen esitutkintaa. Aurasen kirjoituksessa on virheellisiä väitteitä ulosottomiehen toi-

mivallasta. Ulosottomiehellä ei esimerkiksi ole oikeutta suorittaa puhelinkuuntelua.

Ulosottolain uudistuksessa ulosmittaus velallisen kotona on asetettu takasijalle. Velallisella ei kuitenkaan ole ehdottomasta oikeutta pitää ulosmittauskelpoista omaisuutta koto-naankaan velkojien ulottumat-tomissa.

Ulosotto on maaliskuun alusta muuttunut Suomessa määräaikaiseksi. Määräaika on yleensä 15 vuotta.

Eduskunta säati väärinkäytöksen estämiseksi mahdollisuuden jatkaa määräaika kymmenellä vuodella tuomioistuimen päätöksellä. Jatkamisen edellytykset ovat huomattavasti tiukemmat kuin mainituissa kirjoituksessa todetaan.

Tuula Linna
lainsäädäntöneuvos
oikeusministeriö